

ولادت حضرت فاطمه (س) زمينه‌ساز ارتقای جایگاه زن

ولادت حضرت فاطمه (س) در پنجمین سال بعثت رسول گرامی اسلام (ص) اتفاقی معمولی نبود تا بتوان از کنار آن به سادگی عبور کرد زیرا با این اتفاق جایگاه متفاوتی برای نوع زن از سوی مکتب آسمانی اسلام تعیین و تشریح شد. از این رو جامعه جزیره العرب با مشاهده رفتار پیامبر اکرم (ص) با نوزاد دختر، دچار چالش جدی شد. پدیده شوم زنده به گور کردن دختران، یکی از بیرحمانه‌ترین پدیده‌های عقبماندگی جامعه آن روزگار به‌شمار می‌رفت.

فرستاده خدا با رفتار خود خط بطلان بر فرهنگ حاکم کشید و در برابر فقر فرهنگی و جهل حاکم ایستاد. این در شرایطی بود که حتی یاران آن حضرت که در برابر شکنجه سران قریش تاب و توان جانانه‌ای از خود نشان می‌دادند در این مورد پا سست می‌کردند. اما رفتار متفاوت فرستاده خدا، نشان از تحولی عظیم و سازنده در ارتباط با نوع زن داشت؛ تحولی که سرنوشت تازه‌ای برای زنان رقم زد. پیامبر اکرم (ص) به فاطمه (س) محبت می‌کرد و او را بسیار گرامی می‌داشت و آن را آشکار کرده و به صراحت از مقام و جایگاه فاطمه که همانا موقعیت و مقام نوع زن بود سخن به میان می‌آورد که این رفتار فرستاده خدا زمینه‌ساز ارتقای مقام و جایگاه زن و تأکید بر ظرفیت‌ها و طرافت‌های نیمی از پیکره اجتماع گردید. زیرا رفتار پیامبر الگو و سرمشقی برای جامعه بود تا نسبت به فرزندان دختر در رفتار خود تغییر دهند. از سوی دیگر حضرت فاطمه (س) که تربیت‌یافته مکتب وحی و نبوت بود، تبلور فضایل و نیکی‌ها بوده و ظرفیت و قابلیت‌های نوع زن را به نمایش درآورد و الگوی برجسته‌ای برای زنان گردید.

پیامبر اکرم (ص) از آغاز بعثت درصدد بود تا فرهنگ دینی را جایگزین فرهنگ جاهلی و خشکاندن ریشه‌های آن نماید. کسی که به مطالعه تاریخ پرداخته باشد به عظمت روح و صبر و شکیبایی این زن بزرگ آرمانخواه پی می‌برد زیرا حضرت فاطمه (س) در تمام مراحل زندگی در عین تحمل سختی‌ها و دشواری‌ها به تعالی نوع زن می‌اندیشید و جایگاهی فراتر از روح لطیف و احساسات زنانه برای او قائل بود. روایت شده هنگامی که فاطمه و صفیه عمه پیامبر در هنگامه جنگ احد که بر اثر مغلوبه شدن جنگ، پیامبر و یاران وفادارش زخم برداشته و پیکر شهدایی همچون حمزه سیدالشهدا بر زمین بود قصد نمودند تا در صحنه جنگ حاضر

شوند، پیامبر به علی(ع) فرمود؛ نگذار چشم عمه‌ام به وضعیت من بیفتد ولی به فاطمه اجازه بده بیاید. وقتی فاطمه(س) به نزد پیامبر رفت و دید پیشانی پیامبر و دهانش پر از خون است، بدون اینکه روحیه خود را ببازد، زخم پدر را بست و از خون شست و برای قطع خونریزی قطعه حصیری را سوزانده و خاکستر آن را بر زخم نهاد.

مهر و توجه پیامبر اکرم(ص) و حضرت فاطمه(س) محدود به عاطفه پدری و فرزندی نبود بلکه برخاسته از تعالیم فراگیر و جهانشمول آیین اسلام بود. حضرت فاطمه(س) در راه تقویت و ترویج این مکتب با تمام توان مشارکت داشت و همواره کنار پدر و همسرش در عرصه پیکار با ظلم و جهل حاضر بود. در همین راستا آن حضرت به مقابله با هوی و هوس و بیهوده‌گرایی و تباهی در زندگی‌ها برخاسته و از ایمانی که اساس و پایه‌اش توحید و یکتاپرستی است، دم زد. پیش از آن رسول خدا(ص) در زندگی با حضرت خدیجه(س) بنیان کانونی بر مبنای مهر و محبت و صفا و صداقت را گذاشته بود که گرمی و یکدلی مشخصه آن است. مهر و محبت رسول گرامی اسلام نسبت به حضرت خدیجه و جایگاه آن بانوی گرامی در دل و جان پاک آن حضرت به پایه‌ای رسید که این مهر و عاطفه و وفا حتی پس از رحلت خدیجه نیز از پیامبر فاصله نگرفت. این بود که پیامبر اکرم(ص) دوستان همسرش را جهت قدردانی از آنان و احترام به حضرت خدیجه(س) مورد احترام قرار می‌داد. چنانکه از انس روایت شده است که: «هرگاه خدمت رسول خدا هدیه‌ای می‌آوردند، می‌فرمود: به خانه فلان بانو ببرید، زیرا او دوست خدیجه بود و به وی علاقه و محبت داشت.» همچنین نقل است هرگاه گوسفندی ذبح می‌کرد، می‌فرمود: «از این گوشت سهمی برای دوستان خدیجه(س) بفرستید.» وقتی عایشه سبب آن را پرسید، فرمود: «من دوستان خدیجه را دوست دارم.» براساس اینگونه رفتار و سلوک پیامبر اکرم(ص) در آیین اسلام، زن شایسته و سزاوار ارج و احترام بوده و در پیشگاه خداوند از جایگاه

و مقام برجسته‌ای برخوردار است. حضرت فاطمه (س) در چنین محیط شایسته و مہیایی و در خانہ‌ای بہ دنیا آمد کہ پدرش رسول خدا و مادرش حضرت خدیجہ بود.

پس از ولادت نوزاد، پیامبر اکرم (ص) فرمود: «برادرم جبرئیل بہ من خبر داد کہ کودک من دختر است و انسانی پاک سرشت و پیراسته است و خدای متعال بہ من فرمان دادہ او را فاطمہ بنامم. خدای سبحان از نسل او پیشوایانی برجستہ بہ وجود می‌آورد کہ مؤمنین بہ وسیلہ آنان ہدایت می‌شوند.» از جملہ القاب آن حضرت، «صدیقہ» بہ معنای بسیار تصدیق‌کنندہ است و منظور از آن این است کہ پدرش را بسیار تصدیق می‌نمود و در گفتارش صداقت و راستگویی و در عمل صادقانہ رفتار می‌کرد. لقب دیگر حضرتش بہ اعتبار خیر و برکات فراوانی کہ از ناحیہ وی پدید آمد، «مبارکہ» است.

قرآن کریم بدین جهت کہ نسل نبی اکرم (ص) تنها از ناحیہ وجود مقدس حضرت فاطمہ (س) استمرار دارد از وی بہ «کوثر» یاد کردہ است. او مام ائمہ اطہار و مادر دودمان پاک رسول خدا بہ شمار می‌آید.

***اسماعیل علوی**